

Periodiek systeem van de elementen

met toepassingen van chemische stoffen

H
WATERSTOF 1

- brandstof raket
- verharding
- kerntuise
- energiebron: brandstofcel
- ammoniak, water

Li
LITHIUM 3

- stuurraakketbrandstof
- batterij mobiliteit (ESM)
- vliegvlugonderdelen
- voetsmidde voor solderen
- glas, geneesmiddel

Be
BERYLLIUM 4

- ontingsbuisvenster
- ruimteluiftelefoon
- rotorbladen helikopters
- Baringsveer
- vonkrij gereedschap

Na
NATRIUM 11

- wegverlichting
- wasmiddel, ontstopper
- keukenzout, soda, glas
- airbag, bakpoeder
- cosmetica, zeep

Mg
MAGNESIUM 12

- lichtkogel
- veilig vliegvlug, racefiets
- badzout
- turnpoeder
- pigment, vulstof

Bekijk het periodiek systeem van de elementen ook online!

Online is per element informatie beschikbaar over bijvoorbeeld het voorkomen, de herkomst van de naam en de toepassingen.

Kijk voor meer info op www.periodieksysteem.com

Vakkenpakket of opleiding nog kiezen?

Kijk dan op www.exactwatjezoekt.nl, www.proef.info, www.dagvandechemie.nl

De niet-ontleedbare stof is bij kamertemperatuur:

WATERSTOF 1 gasvormig

KWIK 80 vloeibaar

NATRIUM 11 vast (het element komt in de natuur voor)

THECHNETIUM 43 vast (het element komt niet in de natuur voor; het wordt kunstmatig bereid)

Voorkomen in de natuur:

IJZER 26 hoofdzakelijk in ontleedbare stoffen (verbindingen)

GOUD 79 hoofdzakelijk in de niet-ontleedbare stof

ZWAVEL 16 zowel in ontleedbare stoffen als in de niet-ontleedbare stof

Toepassing als:

IJZER 26

- de niet-ontleedbare stof
- legering
- ontleedbare stof (verbinding) / Cement / grondstof voor ....
- Gips = afgebeelde toepassing

Uitgave: Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie (VNCI)
In samenwerking met: Stichting C3
Copyright: VNCI
Tekst: L. Donk, drs. H. Ikin, drs. J. Kappe en dr. J.W. van Spronsen
Volta_thinks_visual, Utrecht
Ontwerp: Basisontwerp beschikbaar gesteld door Koninklijke DSM NV

K
KALIUM 19

- kunstmest
- glas, lens
- zeep
- zuurstofmasker
- dietzout

Ca
CALCIUM 20

- bereiden metalen
- accu
- kunstmest, stroozout
- krijt, gips, cement
- vulstof, papier, verf

Sc
SCANDIUM 21

- lekdetector
- ruimtevaartmateriaal
- fietsframes en -onderdelen
- lampen voor TV-productie

Ti
TITANAAN 22

- bril
- vliegvlug, trein (TGV)
- botbreukpilaan, prothese
- geheugensteelt
- pigment, verf, papier

V
VANADIUM 23

- constructiemateriaal
- gereedschap, veer
- botbreukpilaan, prothese
- saagtoerwende verf
- warmteregulend glas

Cr
CHROOM 24

- verfraaien, beschermen
- staal: gereedschap, mes
- radiodiagnostiek, leertolien
- verf, laser

Mn
MANGAAN 25

- staal: railwissel
- gereedschap, wielas
- kleur, gloeiglas
- batterij, meststof
- glas: pigment

Fe
IJZER 26

- machine, magneet
- fiets, brug, auto, boot
- kleur, gloeiglas
- gereedschap, spijker
- waterzuivering

Co
KOBALT 27

- bron van gammastralen
- veiligheidschermes
- permanente magneet
- uitlaatkatalysator
- pigment

Ni
NIKKEL 28

- munt, kat, verharding
- tafelbestek
- witgoud, smeltkruis
- gereedschap, spijker
- waterzuivering

Cu
KOPER 29

- draad, kabel, printplaat
- brons: beeld, medaille
- munt, bus, kraan
- pijp, scheepsschroef
- liedlied, carillon

Zn
ZINK 30

- beschermingslaag metalen
- batterij, dakgot
- auto-onderdelen
- cosmetica, wit pigment
- rubberbereiding

Ga
GALLIUM 31

- kwartsthermometer
- lichtgevend diode (LED)
- zonnecellen
- infrarooddetector

Ge
GERMANIUM 32

- infraroodoptica
- projectorreflector
- nachtvisier
- zonnecellen

As
ARSEEN 33

- glas, laser
- geneesmiddel
- lichtgevend diode (LED)
- zonnecel

Se
SELEEN 34

- belichtingsmeter
- infraroodoptiek
- glaskleuring
- antiroesshampoo

Br
BROM 35

- haarverzorging
- vlamverrager
- geneesmiddel
- fotopapier, film

Kr
KRYPTON 36

- gloeibuis, TL-buis
- geigieteller, laser
- beschermingslassen
- gascromatografie

Rb
RUBIDIUM 37

- foto-elektrische cel
- gasvanger radiobuis
- hartspieronderzoek
- brandstofcel, hard glas
- controle bloedsomloop

Sr
STRONTIUM 38

- nucleaire batterij
- boel, weerstation
- meten hersenactiviteit
- lichtgevend zout
- vuurwerk, glasvezel

Y
YTTRIUM 39

- turbine motor
- supergeleider
- cameralens
- namaakdiamant
- vuurvaste steen
- laser, radar (filter)

Zr
ZIRKONIUM 40

- spijtofomhuusel
- slaghoedje
- namaakdiamant
- vuurvaste bekleding
- zuurstofmeter

Nb
NIOBIUM 41

- sijnigereedschap
- pijpleiding
- supermagneet
- hooglastaaf
- implantaten

Mo
MOLYBDEEN 42

- raketmotor, turbine
- vlamverrager
- smearmiddel
- ontzwellen olie

Tc
TECHNETIUM 43

- stralingsbron voor medisch onderzoek

Ru
RUTHENIUM 44

- autobugje
- elektrisch contact
- weerstandsdraad
- spindop
- sieraden

Rh
RHODIUM 45

- projectorspiegel
- printplaat mobiliteit
- sieraden
- kat, uitlaatgas
- vliegvlugbouw

Pd
PALLADIUM 46

- kat, uitlaatgas
- waterslofdekkend
- landheekleunde: kroon
- sieraden
- printplaat mobiliteit

Ag
ZILVER 47

- spiegel, batterij
- antimicrobieel middel
- munt, sieraden
- medaille, bestek

Cd
CADMIUM 48

- sprinkler
- kerneact, regelstaaf
- lichtmeter
- pigment: email, keramiek, kleverf

In
INDIUM 49

- zonnecel
- soldeer, glijlager
- Lasers F1-motor - glascoating
- onderzoek: bloed, long

Sn
TIN 50

- prod. spiegelglas
- blik, soldeer, munten
- siervoerwep, munten
- menie, verdroger
- orgerpijp
- metalglas, nail

Sb
ANTIMOON 51

- soldeer
- loodaccu
- hagelkorrel
- brandverrager
- infrarooddetector

Te
TELLUUR 52

- detonator
- bescherming acculoed
- draalstaaf
- weerstandsdraad
- volkansenen rubber

Jd
JOD 53

- Jedumtinctuur
- bestraling schildklier
- infraroodlamp
- röntgenagnostiek
- zout, strumenvoorzorging

Xe
XENON 54

- UV-lamp, zonnepan
- autolampen
- projectielamp
- elektronenfilter
- UV-laser

Cs
CESIUM 55

- foto-elektrische cel
- gasvanger radiobuis
- gammabestralingsbron
- absorptieklok
- infraroodlamp
- stuurraakketbrandstof

Ba
BARIUM 56

- gasvanger radiobuis
- smearmiddel (additief)
- vacuümklok
- vuurwerk, magloft
- pigment, glas

La
LANTHAAN 57

- vuursteentje
- kerneactkatalysator
- batterij-elektrode
- kat, uitlaatgas, lens
- remmer aderverkalking

Hf
HAFNIUM 72

- kerneactzeeër
- kerneactreactor
- gasvanger vacuümbuis
- straalmotor
- gereedschap

Ta
TANTAAL 73

- condensator
- vacuümbuisgloeidraad
- knijpergereedschap, raket
- straalpijp raket
- anode röntgenbuis
- cameralens

W
WOLFRAAM 74

- laselektrode
- gloeidraad lamp
- knijper, granaat, kogel
- straalpijp raket
- snij-, boorgereedschap

Re
RENIUM 75

- gloeidraad oven
- bor: superbenzine
- injection
- kompassnaad
- lager: klok, horloge
- sieraden

Os
OSMIUM 76

- laselektrode
- laboratoriumreage-
- glasgloeiglas, leetolen
- landheekleunde: kroon
- rheumabehandeling

Ir
IRIDIUM 77

- bestraling tumoren
- laboratoriumreage-
- glasgloeiglas, leetolen
- landheekleunde: kroon
- rheumabehandeling

Pt
PLATINA 78

- kat, salpeterzuurber-
- laboratoriumreage-
- glasgloeiglas, leetolen
- tumorbehandeling

Au
GOUD 79

- valutametaal
- sieraden, medaille
- elektrisch contact
- landheekleunde: kroon
- rheumabehandeling

Hg
KWIK 80

- wegverlichting
- hoogtezon, spaarlamp

Tl
THALLIUM 81

- thermometervulling
- laser, jachtvlug
- infrarooddetector
- hartspieronderzoek

Pb
LOOD 82

- stralingsbescherming
- accu
- soldeer, munten
- menie, verdroger
- kristalglas

Bi
BISMUT 83

- smeltveiligheid
- sprinkler, jachtvlug
- glas, keramiek
- brandwondwindsel
- cosmetica

Po
POLONIUM 84

- nucleaire batterij
- ruimtetuiftelefoon
- neutronenbron

At
ASTAAT 85

Rn
RADON 86

- aardschokvoorspeller

Fr
FRANCIUM 87

Ra
RADIUM 88

Ac
ACTINIUM 89

Rf
RUTHERFORDIUM 104

Db
DUBNIUM 105

Sg
SEABORGIUM 106

Bh
BOHRRIUM 107

Hs
HASSIUM 108

Mt
MEITNERIUM 109

Ds
DARMSTADIUM 110

Rg
ROENTGENIUM 111

Cn
COPERNICIUM 112

Nh
NIHONIUM 113

Fl
FLEROVIUM 114

Mc
MOSCOVIUM 115

Lv
LIVERMORIUM 116

Ts
TENNESSINE 117

Og
OGANESSON 118

Ce
CERIUM Ce 58

- vuursteentje
- uitlaatkatalysator
- polijstpoeder glas
- roeffilter
- zelfreinigende oven

Pr
PRASEODYMIUM Pr 59

- vuursteentje
- neutronenvangster
- koelboogzoeklicht
- keramiekkleuring
- glas: lasertillen

Nd
NEODYMIUM Nd 60

- permanente magneet
- neutronenvangster
- condensator keramiek
- glas: lens, laser

Pm
PROMETHIUM Pm 61

- nucleaire batterij
- diktemeting

Sm
SAMARIUM Sm 62

- permanente magneet
- spaarlampen
- maser (soort laser)
- keramische condensator

Eu
EUROPIUM Eu 63

- neutronenvangster
- spaarlampen
- röntgenschermb
- landheekleunde
- bankbiljetten

Gd
GADOLINIUM Gd 64

- chroomstaaf
- permanente magneet
- röntgenbuis
- MRI-contrastmiddel

Tb
TERBIUM Tb 65

- röntgenbuis
- fluorescentielamp
- laser

Dy
DYSPROSIUM Dy 66

- vliegvlugmetaal
- permanente magneet
- stralingsbescherming
- lasers, lampen

Ho
HOLMIUM Ho 67

- laser
- glaskleuring

Er
ERBIUM Er 68

- IR-absorberend glas
- vanadiumstaaf
- glaskleuring
- laser

Tm
THULIUM Tm 69

- röntgenapparatuur
- magneeton

Yb
YTTERBIUM Yb 70

- roestvrij staaf
- laser

Lu
LUTETIUM Lu 71

Th
THORIUM Th 90

- coating gloeidraad
- kerneactbrandstof
- lensenglas
- gloeikousje

Pa
PROTACTINIUM Pa 91

U
URANAAN U 92

- kerneactweekeemateriaal
- kerneactbrandstof
- contrastgewicht
- gyrokompas
- glaskleuring

Np
NEPTUNIUM Np 93

Pu
PLUTONIUM Pu 94

- nucleaire batterij: ruimtevaart
- kerneactbrandstof

Am
AMERICIUM Am 95

- nucleaire onderzoek
- rookdetector
- glaskleuring
- neutronenbron

Cm
CURIUM Cm 96

- stralingsbron

Bk
BERKELIUM Bk 97

Cf
CALIFORNIUM Cf 98

- neutronenbron

Es
EINSTEINIUM Es 99

Fm
FERMIUM Fm 100

Md
MENDELEVIUM Md 101

No
NOBELIUM No 102

Lr
LAWRENCIUM Lr 103